

LIBERA

UNGDOM

#2012:1

SJU TECKEN
PÅ ATT DU
TWITTRAR
FÖR MYCKET

**VALDRAMATIK
I SENEGAL**

MELLANÖSTERN

BORTOM RUBRIKerna

CAROLINA NEURATH, **SERIÖST SKVALLER**, JÄRNLADYN PÅ FILM

MELLANÖSTERN

Det har skrivits spaltkilometer om den arabiska våren som störtat diktatorerna Khadaffi, Mubarak och Ben Ali. Det vi har bevittnat och fortfarande bevittnar i Mellanöstern är en häpnadsväckande utveckling, som få i västvärlden trodde var möjlig.

Det är naturligt att medierna rapporterar om det mest dramatiska som sker i regionen. Men det finns också andra, mer bortglömda historier som förtjänar att berättas. Därför ägnar vi det här numret av Liberal Ungdom åt vad som sker i Mellanöstern, bortom rubrikerna.

Karin Pihl tecknar ett levande porträtt av vardagslivet i den iranska huvudstaden Teheran. Där försöker ungdomar undkomma moralpolisen för att kunna dansa med personer av motsatt kön.

Bawar Ismail skriver om den autonoma regionen irakiska Kurdistan, som utgör ett relativt välmående och stabilt undantag i det instabila Irak.

Saga Elgenstierna utforskar de mänskliga rättigheternas ställning i Libanon.

Missa inte heller min intervju med unga stjärnreportern Carolina Neurath, till vardags på Svenska Dagbladet. Hon har nyligen utkommit med *Den stora bankhärvarn*, en bok om kraschen i HQ Bank.

Läs också min essä om hur fri invandring går att kombinera med välfärdsstaten.

*****

Som ni också säkert märker har Liberal Ungdom bytt format. Vi hoppas att det kommer göra tidningen både snyggare och skönare att läsa.

Trevlig läsning!

Jakob Nyström
Redaktör

Liberal Ungdom #2012:1

INNEHÅLL

4 Noterat

6 Krönika

Tove Henriksson om de inre hoten mot demokratin.

7 Krönika

Håkan Tribell om John Stuart Mill.

8 TEMA: MELLANÖSTERN

9. Under förtryckets kvävande täcke

Karin Pihl om vardagsliv i Teheran.

12. Inte som resten av Irak

Irakiska Kurdistan utveckling mot demokrati och frihet.

15. Lång väg till friheten

Mänskliga rättigheter i Libanon.

17 Essä

Jakob Nyström om fri invandring och välfärdsstaten.

20 Porträttet

Jakob Nyström träffar unga SvD-reportern Carolina Neurath.

24 Listan

Sju tecken på att du twittrar för mycket.

26 Utblick

Linda Nordlund besöker Senegal.

28 Kultur

Redaktion och produktion

Kontakta redaktionen på jakob.nystrom@luf.se

Jakob Nyström,
redaktör

Frida Ottosson,
art director

Emma Söderberg Majanen,
skribent

Bawar Ismail,
skribent

Karin Pihl, skribent

Saga Elgenstierna,
skribent

Oscar Schau,
fotograf

Linnea Frank,
fotograf

Ansvarig utgivare

Christoffer Fagerberg

Grafisk form

August Ekman Öhrn

Layout och redigering

Frida Ottosson och Jakob Nyström

Skribenter i detta nummer

Tove Henriksson, Linda Nordlund, Joakim Rönnbäck, Adam Cwejman, Håkan Tribell

Tryck

Exakta Printing, 2012

Omslag

yanboechat

luf!

LIBERALA UNGDOMSFÖRBUNDET

Liberal Ungdom ges ut av Liberala ungdomsförbundet och utkommer fyra gånger om året. LUF är Folkpartiets ungdomsförbund, och verkar för individuella rättigheter, marknadsekonomi och global frihet. Bli medlem på luf.se.

Bedragare och svindlare

Såväl politiker som medborgare i Grekland är medskyldiga till den prekära situation landet befinner sig i. Därmed borde det vara självklart att de tar ett gemensamt ansvar för att bygga upp landets ekonomi igen.

Därför har vi, med viss rätta, förfasats över att grekerna hellre tycks vilja protestera mot »tysk aggression« och krossa skyltfönster än att spotta i nävarna och börja arbeta.

När de grekiska parlamentarikernas ersättningar granskas, kan man dock förstå en del av frustrationen. 76 000 kronor i månadslön plus 140 000 per år i extra ersättningar är

nästan 13 gånger den grekiska genomsnittslönen.

Inte nog med att politikerna vägrar gå med på lönesänkningar, samtidigt som de sänker minimilöner och genomför

nedsänkningar i statsbudgeten; de flyttar också kapital utomlands, vilket vanliga greker uppmannats att inte göra.

I Grekland är politikerföraktet en naturlig och legitim reaktion.

FOTO: GABRIEL77

Estelle slipper inte sina prinsessklänningar

Barns frihet har varit i fokus under våren. Hen-debatten har rasat på kultursidor, Newsmill och bloggar. Barns rätt att få vara de individer de är har ställts mot argumenten att ett tredje pronomen gör ungarna förvirrade, och att det minsann är naturligt för tjejer att ha en prinsessperiod i femårsåldern. Och flickorna kan ju faktiskt leka Batman om de så vill.

Någon som garanterat inte kan välja bort prinsesskronan är Victoria och Daniel Bernadottes dotter Estelle. Hon har råkat födas av en mor med kungligt blod, och har därför hela sitt liv planerat. I hennes fall spelar det nog ingen roll om kronprinsessparet väljer att prata om henne i könsneutrala ordalag. Så länge Sverige måste dras med ett föråldrat statsskick får lilla Estelle stå ut med prinsessklänningarna.

Ockupera inte mera

Sedan 15 oktober förra året har Occupy Stockholm tältat utanför Riksbanken på Brunkebergstorg. När polisen den sista februari utrymde lägret var det dock bara knappa tioalet tappra revolutionärer kvar. För en rörelse som påstår sig företräda 99 procent av befolkningen känns det ganska magert.

Occupy-rörelsen säger sig kämpa mot ekonomisk orättvisa, i namn av det allmänna bästa, och jämför sig gärna

med den arabiska vårens frihetskämpar(!). Ändå tycks det svårt att uppbåda stöd från så många fler än en handfull gardister ur rödsvinsvästern.

Kanske för att vanligt folk, det vill säga de 99 procenten, har jobb att gå till? Eller att Occupy-aktivisterna framstår som oseriösa luffare och hippies? Nej, det handlar nog mer om idéerna som 99 procent av aktivisterna står för. *Been there, done that.* I Sovjet, Kuba och Nordkorea.

In my second mandate, I intend to remain true to my style and working methods. «

– Herman Van Rompuy, nyligen omvald ordförande för Europeiska Rådet, berättar om sin vision för nästa mandatperiod. Vi undrar vilken stil han pratar om. Den osynliga?

Syrisk massaker

Regimen Bashar al-Assad fortsätter med massmordet på sin egen befolkning. Dödssiffrorna stiger för varje dag och snart är de uppe i 8 000. Omvärlden fortsätter att låtsas som om att den gör något åt saken med sanktioner och fördömanden, men inget biter så länge regimen backas upp av Ryssland och Kina. Vad hände med »aldrig mer igen«?

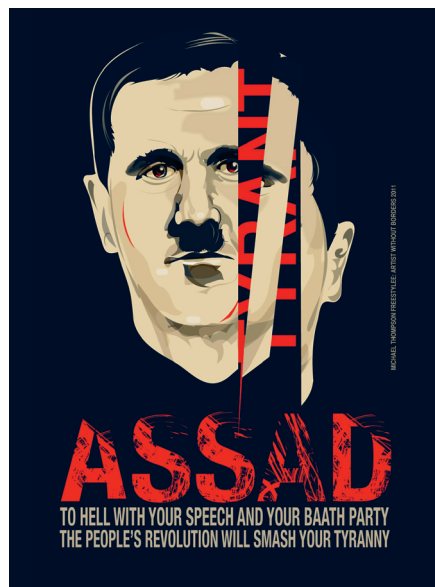

BILD: MICHAEL THOMPSON

Mer demokrati, öppenhet och humanitet

Det går en skrämmande trend genom västvärldens demokratier. Allt fler stater väljer att tumma på medborgarnas grundläggande fri- och rättigheter till förmån för nationens säkerhet. Rädslan för terrorism har lett till att demokratier är villiga att begränsa öppenheten.

Dock är ett öga för ett öga och en tand för en tand sällan rätt taktik. Att skydda demokratin genom inskränkningar av densamma är varken en hållbar strategi eller i enlighet med liberala grundvärderingar.

Efter sprängattentatet i Oslo och skjutningen på Utøya fick jag en ny politisk förebild. Jens Stoltenberg hade tidigare för mig utgjort en stelbent politiker utan särskilt mycket medkänsla. När första presskonferensen efter Breiviks massaker hölls av den norska statsministern förväntade jag mig samma reaktion från honom som från många andra demokratiska ledare för länder som drabbats av liknande katastrofer; att han skulle tala om ökad nationell säkerhet.

Det gjorde han inte. Istället satte han ord på ett betydligt modigare synsätt på hur man bör reagera mot terrorism: »Vårt svar är mer demokrati, öppenhet och humanitet.«

Jag önskar att fler politiker vågar ta den modigare och mer utmanande vägen som Stoltenberg gjort. Tyvärr är till exempel Storbritanniens övervakningslagar, som senare använts godtyckligt mot de egna medborgarna, inte en säregen situation. Till och med i det fria, öppna Sverige har regeringen tillsammans med Socialdemokraterna öppnat för godtycklig övervakning av svenska medborgare.

Ett av argumenten för att också ge SÄPO och Rikskriminalpolisen tillgång till FRA:s signalspaning har varit att begränsningen i signalspaningen har försvårat SÄPO:s arbete i utredningen av självmordsbombningen i Stockholm. Därmed har också den svenska regeringen börjat tumma på individers rättigheter med kollektivets säkerhet som ursäkt.

Att kollektivets säkerhet går före individers grundläggande fri- och rättigheter är varken i enlighet med liberalismens grundläggande värden eller en tillräcklig motivering till varför staten ska ges möjligheten att övervaka sina medborgare. Att försöka skydda demokratin genom att låta den naggas i kanten är en metod som gör att de som hotar demokratin med skräck och våld har vunnit.

Det är därför viktigare än någonsin att liberala röster höjs i debatten om integritetspolitik och kampen mot terrorism. För när demokratiska ledare offerar delar av demokratin av rädsla krävs det att någon visar lite liberal ryggrad och vågar svara på våldet med mer demokrati, mer öppenhet och mer humanitet. ♡

Tove Henriksson

Ordförande för LUF Uppsala
och ledamot i LUF:s inrikes-
politiska arbetsgrupp

Seriöst skvaller om John Stuart Mill

Vi människor gillar att skvallra om andra människor. Vi pratar om vem som strular runt med vem. Vi har åsikter om de är smarta eller snygga eller framgångsrika. Vi ser till att ha koll på deras klädstil och musiksmak.

Häromveckan, till exempel, satte jag mig i en anspråkslös inspelningsstudio tillsammans med Carl-Johan Westholm, som för snart 40 år sedan skrev en doktorsavhandling om den brittiske filosofen John Stuart Mill. Jag skulle spela in ett avsnitt till Timbros poddradioserie Idésherpa och turen hade kommit till denne filosofiske superkändis.

Visst kretsade samtalet kring John Stuart Mills tydliga och berömda försvar för yttrandefrihet, så som det är beskrivet i *Om friheten*. Liksom om hans motstånd mot slaveri. Självklart också om hans rädsla för att demokrati skulle kunna missbrukas om de som hade rösträtt inte var ordentligt utbildade eller kunniga.

Men vi talade också om hans känsliga själ och hans trassliga kärleksliv. Skvaller? Kanske, men inte enbart. Mill var emot statlig censur, självklart. Men han var lika rädd för den allmänna opinionens förtryck.

Förklaringen finns bland annat i hans livslånga kärleksförhållande med Harriet Taylor. När de träffades var hon gift. John Stuart och Harriet inledde ändå ett förhållande, och på ett sådant sätt att de syntes öppet tillsammans. En skandal, förstås, och man kan bara gissa vad herr Taylor tyckte om det.

Man kan föreställa sig vad det måste ha skvallrats om John Stuart och Harriet. Medan vissa saker sades rakt ut var det förstås annat som aldrig fick yppas. Sådant kan verkligen förgifta samtalet. Då behövs ingen statlig censur för att luften ska kännas kvävande, för att det ska spridas en stämning där det är osäkert vad som får frågas och vad som får sägas: Får jag tycka att hon betar sig illa mot sin man? Får jag glädjas åt kärleken mellan de båda, och uppmana Herr Taylor att gå med på skilsmässa? Har vi med det här att göra, eller är det enbart deras ensak?

John Stuart Mill kom att bli den förste parlamentsledamoten i Storbritannien som yrkade på kvinnlig rösträtt. Och han kom att bli yttrandefrihetens främste försvarare. Han insåg att vi måste försvara oss inte bara mot staten, utan också mot oss själva.

Eftersom det var dessa saker – kvinnors frigörelse, yttrandefrihet, människors begränsningar – som stod i centrum för mitt och Carl-Johans samtal tror jag Mill hade tyckt att det vore roligt att vara med. Även om det innebar lite skvaller om hans kärleksliv. ♡

Håkan Tribell

Chef för Timbro Idé
och tidigare ordförande
för LUF Storstockholm

FOTO: EMILIA ÖJJE

Mellanöstern bortom rubrikerna

När de stora medierna fokuserar på revolutioner och uppror är det lätt att de mindre uppseendeväckande berättelserna faller bort. Det betyder inte att de är oviktiga. Det finns faktiskt ett vardagsliv i Teheran, irakiska Kurdistan fortsätter sin väg mot ökat välbefinnande, och de mänskliga rättigheterna är fortfarande satta på undantag i Libanon. I det här numret berättar vi dessa historier.

Under förtryckets kvävande täcke

Det gångna året har **PROTESTERNA** i Arabvärlden och Nordafrika störtat enväldssäskare. I den iranska huvudstaden Teheran går livet sin gilla gång för stadens invånare. Men under den dammiga ytan **BRINNER** en längtan efter **FRIHET** och **DEMOKRATI**.

TEXT: Karin Pihl

Det är inte alltid man ser de snöklädda bergen som tornar upp sig kring den jättelika staden. Oftast omsluts Teheran av ett tjockt lager smog. Irans huvudstad är en gigantisk stad med nästan åtta miljoner invånare, det är en storstad som brusar och rusar och vid en första anblick kan staden te sig allt för nedsmutsad och överbefolkad för att man ska vilja stanna längre än nödvändigt. Korsar du en gata gör du det med livet som insats, och under somrarna kan den torra, heta och dammiga luften göra det svårt att andas.

Om du ändå väljer att lära känna huvudstaden närmare kommer du garanterat att bli överraskad. Skrapar du lite på den skitiga ytan märker du att Teheran är en stad med ett blomstrande kulturliv och en öppen och gästvänlig befolkning.

Ta en promenad i någon av de vackra parkerna eller beställ en kopp te på ett av stadens alla tehus. Besök ett museum eller någon orientalisk basar. Ta dig tid att samtala med stadens invånare. Strax kommer du att upptäcka kontrasten mellan Irans religiösa styre och ungdomarna som vill leva ett västerländskt liv.

I stadens norra delar samlas den yngre befolkningen för att gå på kaféer, festa och spela musik. Precis som i vilken stad i Europa som helst.

Men det finns så klart en betydande skillnad mellan att festa i Teheran och i Stockholm, London eller Berlin. När vi i Sverige förfasar oss över att kommunen tvingar krogarna att stänga redan klockan tre på natten eller över Systembolagets strikta öppettider, kämpar ungdomarna i Teheran för friheten att få dansa med någon av det motsatta könet.

De unga vuxna, uppväxta i den islamistiska revolutionens Iran, lever ett liv i skymundan. Bakom stängda dörrar strömmar den amerikanska popmusiken. I privata lägenheter kan kvinnorna umgås med

manliga vänner och ta av sig slöjan om de vill, men det innebär alltid en risk. När som helst kan myndigheterna genomföra en razzia och sätta stopp för denna typ beteende som uppfattas som amoraliskt leverne. Konsekvenserna kan bli böter, fängelse eller piskstraff.

Korsar du en gata gör du det med **LIVET** som insats, och under somrarna kan den torra, heta och dammiga luften göra det svårt att **ANDAS**. «

FOTO: IMANSARI

Det är alltså inte bara den tjocka smogen som tynger Teherans invånare. I Iran ses inte religionen som något som skapar gemenskap mellan människor och ger livet en mening. Här är shiaislam en hård lag, och den som bryter mot den riskerar att straffas med döden.

Besöker du ett internetcafé i Teheran kommer du kanske upptäcka att du inte surfar på det globala internet du är van vid. Den iranska regeringen har nämligen börjat utveckla ett nationellt internet, för att på så vis förhindra landets medborgare att ta del av information från omvärlden.

Även det världsomfattande internet är hårt reglerat. Bloggare och nättaktivister fängslas och censuren förhindrar dem från att sprida demokratiska och frihetliga budskap. Konstnärer tvingas gå under jord. Skådespelerskan Marzieh Vafamehr blev ifjol dömd till ett års fängelse och 90 piskrapp för att ha medverkat i den australiska filmen »My Tehran for sale«. I filmen ses hon dricka alkohol och visa sig utan slöja.

De strikta sharialagarna slår särskilt hårt mot kvinnor. Om du stiger på en buss i Teheran kanske

du undrar varför kvinnorna tränger ihop sig längst bak i bussen, fastän det finns gott om platser längre fram. Separata avdelningar och entréer för kvinnor förekommer överallt i det iranska samhället. Könsegregeringen är fastställd i lag.

Att behöva genomlida en bussresa utan sittplats är emellertid inte det största problemet för Irans kvinnliga befolkning. På landets sjukhus får kvinnliga patienter endast behandlas av kvinnliga läkare. Detta är problematiskt i många fall, eftersom en stor majoritet av landets läkare är män.

Som kvinna måste du enligt lag beslöja hela kroppen och huvudet, och trotsar du denna klädkod riskerar du att dömas till fängelse och spöstraff för oanständig klädsel. Du kan bli bortgift redan vid nio års ålder, och även om du numera kan ta ut skilsmässa krävs synnerliga skäl för att den ska gå igenom. En man kan skilja sig från sin hustru utan att behöva uppge några skäl alls.

Irans våldsstyre, med presidenten Mahmoud Ahmadinejad och den religiöse ledaren Ali Khamenei i spetsen, nöjer sig dock inte med att bestämma över medborgarnas klädsel, förstöra deras fester och

censurera deras internet. Efter fuskvalet för tre år sedan har missnöjet och protesterna mot regimen ökat, något som regeringen besvarat med tårgas och batonger.

Demonstrationerna tog ytterligare fart i och med den arabiska våren i Tunisien, Egypten och andra länder i regionen. För visst satte arabvärldens demokratiska löpeld även Teherans gator och torg i brand. Den 14 februari förra året, känd som »The Day of Rage«, samlades tusentals människor på

» Som **KVINNA** måste du enligt lag beslöja hela kroppen och huvudet, och **TROTSAR** du denna klädkod riskerar du att **DÖMAS** till fängelse och spöstraff för oanständig klädsel. «

Azaditorget i huvudstaden. De demonstrerade i solidaritet med det egyptiska folket, och för att visa sitt missnöje mot den iranska förtryckarmakten.

Precis som sina bröder och systrar i Egypten törstade iranierna efter frihet, demokrati och mänskliga rättigheter. Budskapet från Ahmadinejad var dock tydligt: »Protesterna leder ingenstans. Organisatörerna ska straffas«.

Presidentens brutala besked är ord och inga visor. Under protesterna har 1 500 människor blivit arresterade. Ett flertal har skadats i upploppen, och flera dödsfall har inträffat. Ledarna för den oppositionella gröna rörelsen har satts i husarest. Demokratiskt sinnade studenter som stöttar oppositionen fräntas sina platser på universitetet.

Men även om demonstranterna drar sig tillbaka från Teherans torg har inte rösterna för demokrati tystnat. Slagord som »död åt presidenten!« kan höras runt om i iranska storstäder. Under smogen, dammet och avgaserna, bortom vardagens rutiner och de alldagliga problemen törstar Teherans invånare efter en ny tid. Förr eller senare kommer de att nå sitt mål. Deras brinnande längtan efter frihet släcks nog inte i första taget. ☹

FOTO: KAMSHOTS

Irakiska Kurdistan har sedan **SJÄLVSTÄNDIGHETEN** 1991 utvecklats mycket snabbt. Idag är regionen en ung **DEMOKRATI**, om än inte utan sina skavanker. Med ytterligare reformer kan **KURDISTAN** utgöra ett inspirerande exempel för resten av Irak.

Inte som resten av Irak

TEXT: Bawar Ismail

Irak är ett splittrat land sedan Saddam Husseins fall 2003. Oenighet bland landets ledare, politiskt våld och annan instabilitet är några av de problem landet lider av. I landets norra delar lever man dock i relativ fred och säkerhet. Regionen har på 21 år byggt en stabil grund att stå på, en grund som möjliggör fortsatt demokratisering och utveckling.

Mycket har skett sedan irakiska Kurdistan 1991 blev en autonom region styrd av landets kurder. När Saddam Hussein efter nederlaget i Kuwaitkriget kanaliserade sin ilska mot kurderna – som tagit till vapen i hopp om att kunna frigöra sig från Saddam-regimen – reagerade omvärlden med att upprätta en flygförbudszon i norra Irak.

Detta gav kurderna friheten och möjligheten att bygga upp ett eget, självständigt samhälle. Idag, 21 år senare, har man kommit en bra bit på vägen, men mycket återstår ändå på vägen till en fullvärdig demokrati.

KRG, Kurdistan Regional Government, är namnet

både på regionen i norra Irak och regeringen som styr den. Regionen har ett eget parlament bestående av 111 ledamöter. Regeringen leds av en premiärminister och regionen har även en president med såväl politisk makt som ceremoniella uppgifter.

Både parlamentet och presidenten utses i allmänna val. Regionens minoriteter har 11 reserverade platser i parlamentet. Fem är reserverade för turkmener, fem för assyrier och en för armenier. Minoriteter har överlag ett starkt skydd i lagstiftningen, men ibland hävdas att det pågår en »kurdifisering« i vissa områden.

Idag styrs KRG av två stora partier, Kurdistan Democratic Party (KDP) och Patriotic Union of Kurdistan (PUK). Dessa partier har inte alltid varit eniga, tvärtom. När KRG bildades 1991 så ledde oenighet om maktfördelningen till ett inbördeskrig. Den väpnade konflikten splittrade kurderna djupt. Efter fredssamtal initierade av Clinton-administrationen slöt man fred i Washington 1998. Fredsuppgörelsen innebar att KRG delades upp i två områden, ett

FOTO: UNITED NATIONS PHOTO

tilldelades PUK och det andra KDP.

Parterna försonades först på allvar efter 2003 års amerikanska invasion av Irak då de bildade en bred koalitionsregering och slog samman de två separerade områdena.

På 21 år har kurderna i den autonoma regionen

lyckats bygga upp institutioner och myndigheter, organiserat en egen försvarsmakt och egna gränskontroller, knutit an diplomatiska kontakter med omvärlden och därigenom lyckats upprätta det säkraste området i

hela Irak. Det har gett goda möjligheter för utländska investerare, som satsat på nya projekt i regionen. Städer som Erbil, KRG:s officiella huvudstad, bär tydliga spår av de senaste årens modernisering.

Även om regeringen i Erbil fortfarande tvistar om regionens oljefyndigheter med centralregeringen i Bagdad har man skrivit kontrakt med utländska oljebolag – däribland norska och amerikanska – och det svarta guldets roll i regionens ekonomi. Infrastrukturen – särskilt elektricitet och vattenförsörjning – byggs ut i snabb takt.

När KRG bildades 1991 så ledde oenighet om **MAKTFÖRDELNINGEN** till ett inbördeskrig.

Den väpnade konflikten **SPLITTRADE** kurderna djupt. «

Regeringen i Erbil försöker även ha goda relationer till Turkiet. Dels på grund av att många turkiska företag bedriver handel i området – faktum är att Turkiet är det land som investerat mest i regionen – dels för att

lugna turkisk oro för att den kurdiska autonomin i norra Irak skulle underblåsa kurdiska uppror i östra Turkiet.

Irakiska Kurdistan har kommit en god bit på vägen, men precis som i många andra unga demokratier återstår fortfarande mycket att göra. Bristen på yttrandefrihet och självständiga medier utgör återkommande kritik från organisationer som Reportrar utan gränser och Amnesty International. Kritiska journalister riskerar att hotas, fängslas och misshandlas. Förra året möttes unga demonstranter, inspirerade av den arabiska våren och frustrerade över den utbredda korruptionen, av våld från regeringens sida.

Två stora hot mot det unga demokratiprojektet är korruption och svägerpolitik. Korruptionens utbredning i politiken och samhället ledde till att regeringen 2009 fick en ny rörelse vid namn *Gorran* (Förändring) som sin främsta opponent. I valrörelsen gjorde Gorran överraskande stora framgångar och säkrade en plats som största oppositionsparti i parlamentet.

Partiets främsta fråga är att ta krafttag mot korruptionen och rörelsens framgång ledde till att korruptionsfrågan hamnade på dagordningen. Ett konkret resultat var att regionens president Masoud Barzani i sin omvalskampanj samma år lyfte fram frågan som en av hans viktigaste.

Det återstår alltså stora utmaningar för kurderna i norra Irak. Men vad regionen lyckats prestera på ynka 21 år visar att även de svåraste utmaningarna kan övervinnas. Den snabba utvecklingen hittills borde båda gott för framtiden, även om det inte på långa vägar går att slå sig till ro.

Det skänker också förhoppningar om att resten av Irak kan resa sig – för hur dyster situationen i landet än är så utgör irakiska Kurdistan en ljusglimt och en inspirationskälla. Den främsta lärdomen Irak kan tillägna sig är hur man går från splittring

till enighet. KRG har likt dagens Irak gått igenom en tid av stor oenighet – till och med ett inbördeskrig – men man lyckades till slut enas för att utveckla samhället i den riktning som majoriteten av befolkningen önskade.

Om de olika politiska och religiösa grupperingarna i Irak kan enas och gå samman är det möjligt att uträtta mycket gott och säkerställa en fortsatt demokratisering och utveckling. Det är den viktigaste lärdomen vi kan dra av irakiska Kurdistan.

FOTO: CHRIS DE BRUYN

Irakiska Kurdistan är i vissa avseenden en framgångssaga, men den kurdiska solen har många fläckar. Vad som krävs är att regeringen tillåter journalister att verka fritt och oberoende, utan påtryckningar, och att frustrerade ungdomar kan uttrycka sina åsikter och demonstrera fritt.

Kombinerat med resolut korruptionsbekämpning skulle det göra regionen till ett föredöme för andra spirande demokratier. Det skulle också utgöra ett än tydligare exempel för resten av Irak: Vägen mot utveckling går via stabilitet, ekonomisk frihet och politiska rättigheter. ☺

Lång väg till friheten

I Libanon finns det inga garantier för att som politisk fånge inte bli misshandlad, eller rent av **TORTERAD**. En tiondel av befolkningen är inte en del av samhället. Bristen på mänskliga rättigheter i Libanon är en **ANGELÄGENHET** för omvärlden.

TEXT: Saga Elgenstierna

Uppgifterna är få och knapphändiga. Statistiken ofta bristfällig. Så ser läget ut när man gör en snabb överblick över de mänskliga rättigheterna i Libanon.

Enligt uppgifter från människorättsgrupper, som Amnesty International, förekommer tortyr i libanesiska fängelser: Politiska fångar har fått sina händer bakbundna och ögonen förbundna, innan de tvingats ned på golvet och slagits.

Myndigheter håller kvar politiska motståndare utan att väcka åtal, både under korta och långa perioder. Rättsosäkerheten är stor.

Freedom House är en politiskt obunden organisation som genomför undersökningar och bedömer graden av frihet och demokrati i världens länder. Ett land kan vara fritt, delvis fritt eller ofritt, och det är graden av politiska och civila friheter som man mäter.

2011 bedömdes Libanon vara delvis fritt. Landet får 53 poäng när Freedom House bedömer pressfriheten i landet. På skalan är 0 bäst, det vill säga mest fritt, och 100 sämst.

I landets konstitution slår man fast att det ska råda press- och yttrandefrihet. Presskåren möter

sällan ett direkt motstånd från staten, men självcensuren bland journalisterna är stor. Det är dessutom förbjudet att skriva förolämpade om statschefen och utländska politiska ledare. Internet anses fortfarande vara ocensurerat, men vissa filmer och böcker har förbjudits.

Libanon är ett land med stor politisk mångfald; 2009 fanns det 69 registrerade politiska partier. Makten delas mellan de religiösa grupperna, och tanken är att det ska ge en rättvis representation åt de olika religionerna. Motsättningarna mellan grupperna är dock djupa och lojaliteten med den egna falangen stor.

Efter mordet på premiärminister Rafiq Hairi i februari 2005 ökade motsättningarna mellan Syrienkritiker och Syrienvänner. Allt sedan inbördeskriget (1975-1990) har Syrien haft ett stort inflytande över politiken och ekonomin i Libanon.

Efter Cederrevolutionen i april 2005 förbättrades läget något. Då demonstrerade man bland annat för att de syriska trupper som länge ockuperat Libanon skulle dra sig tillbaka och att en utredning skulle tillsättas för att undersöka mordet på Hariri.

Man demonstrerade också för ökad politisk frihet.

Trupperna drog sig tillbaka och den prosyriskaste regeringen tvingades avgå. Trots dessa framgångar fortsätter journalister och politiker som ställer sig kritiska till Syrien att mördas. 2005 dödades journalisten Samir Quasir, som skrev för tidningen An Nahar, då han vred om startnyckeln till sin bil. Han hade i många år skrivit att han ville att de syriskaste trupperna skulle lämna Libanon. Det finns heller inget skydd för journalister som skriver kritiskt om ledande politiker.

En annan viktig fråga rör landets palestinier. 400 000 av Libanons 4,3 miljoner invånare är palestinska flyktingar eller ättlingar till dessa. De yngsta palestinierna tillhör den fjärde generationen som vuxit upp i flyktinglägren. De får inte äga någon egendom eller någon mark, och måste ha tillstånd för att få lämna lägren (många palestinier tvingas fortfarande bo i sådana). De har inte heller tillgång till landets hälso- och sjukvård.

2010 röstade parlamentet igenom en lag som

gör det möjligt för palestinska flyktingar att arbeta, men bara inom den privata sektorn, och inte inom alla yrken. De får till exempel inte arbeta inom medicin, juridik eller ingenjörskonst.

Palestinier har även tidigare arbetat utanför lägren, och myndigheterna har då sett igenom fingrarna. Skillnaden nu är att arbetarna får hjälp av lagen. Men de flesta tror inte att den nya lagen kommer leda till några större förändringar. En del

menar att det skulle vara bättre att göra som man alltid har gjort, då de nya arbetstillstånd bara kommer att ge tjänstemän nya möjligheter till mutor.

Efter MORDET på premiärminister Rafiq Hairi i februari 2005 ökade MOTSÄTTNINGARNA mellan Syrienkritiker och Syrienvänner. «

Man kan sammanfatta läget i Libanon med ett ord: osäkerhet. Effekterna av den nya lagen för palestinierna är ovissa. Uppgifter om behandlingen av politiska fångar är få. Pressfriheten är, oavsett vad som sägs i konstitutionen, inte oinskränkt.

Det är tydligt att Libanon har en lång väg kvar innan FN-deklarationens alla artiklar är uppfyllda. ☹

Det finns en **KONFLIKT** mellan välfärdsstatens trygghetssystem och den fria rörligheten. För att göra visionen om **FRI INVANDRING** till verklighet måste välfärdsystemen förändras. I en avvägning mellan positiva och negativa **RÄTTIGHETER** bör de senare alltid vara utgångspunkten.

Essä: Välfärdsstat och fri invandring

TEXT: Jakob Nyström

För att förstå dagens syn på invandringens förenlighet med den svenska välfärdsstaten kan det vara värt att studera invandringens historia i Sverige. Vårt land har historiskt präglats av stor etnisk och kulturell homogenitet, och först på 1940-talet blev invandringen till Sverige mer omfattande.

Flyktingar kom under andra världskriget främst från de nordiska grannländerna och Östeuropa. Under de påföljande årtiondena var det framför allt arbetskraftsinvandringen, för att tillfredsställa behoven i svensk tillverkningsindustri, som dominerade.

Från 1970-talet och framåt ersattes arbetskraftsinvandringen till stor del av flykting- och anhöriginvandring. Tidigare invandring hade i mycket styrts av konjunkturläget. Så var inte längre fallet. Dessutom ökade den utomeuropeiska invandringen, och dessa nyanlända hade generellt sett svårare att komma in på arbetsmarknaden. Invandrarnas sysselsättningsgrad sjönk markant. Det är nog här vi kan hitta fröet till dagens ekonomiskt motiverade invandringskritik.

Den ekonomiskt motiverade invandringskritiken ser invandringen som en nettokostnad för samhället. Jan Ekberg, professor i nationalekonomi, har forskat mycket på området. Hans studier visar att fram till 1980 gick nettoomfördelningen från invandrare till infödda, då de utrikes födda hade en högre sysselsättningsgrad. I början av 70-talet och uppgick den till ungefär en procent av BNP.

I slutet av 1990-talet var tvärtom omfördelningen från inrikes till utrikes födda 1,5-2 procent. Ekbergs beräkningar visar att samma förhållande rådde 2006 – trots fortsatt relativt stor invandring har läget inte förändrats sedan slutet av 90-talet.

Andelen förvärvsarbete i åldern 15-64 år var år 2006 57 procent bland de utrikes födda. För inrikes födda var förvärvsgraden 80 procent. För att nå ett läge där nettoomfördelningen mellan grupperna är noll skulle förvärvsgraden bland de utrikes födda behöva uppgå till 72 procent.

Jan Ekberg prognostiserar i sin rapport invandringens påverkan – vid dagens invandringsnivå – på

» Men vad som torde stå klart för liberaler är att den negativa rättigheten alltid bör vara utgångspunkten. «

de offentliga finanserna fram till år 2050. Han finner att påverkan, positiv eller negativ, uppgår till mindre än en procent av BNP. Det ligger i linje med Cambridgeprofessorn Robert Rowthorns resultat: Han fann att påverkan på de offentliga finanserna generellt ligger inom intervallet plus/minus en procent av BNP.

Men det finns även andra effekter av invandring på ekonomin som är mindre utforskade. Det finns bland annat empiriska belägg för att invandring ökar exporten till invandrarnas ursprungsländer, och därmed bidrar till Sveriges tillväxt.

Det ekonomiska utfallet av invandringen spelar självklart stor roll för politikens och allmänhetens syn på densamma. Men att reducera invandringen till att endast handla om pengar är självklart inte försvarbart. Själva utgångspunkten för fri invandring är tanken om individers grundläggande rätt att fritt röra på sig och söka sin lycka. När invandringen diskuteras saknas ofta rättighetsperspektivet. När stater reglerar invandringen betraktas det därmed sällan som en rättighetskränkning – vilket det i högsta grad är.

Unikt för just denna fråga är det inte. Stater i allmänhet, och välfärdsstater i synnerhet, kränker dagligen våra negativa rättigheter. I vissa fall kan inskränkningarna vara nödvändiga och av godo, i andra fall är de illegitima och skadliga.

Hur vi väger dessa saker mot varandra är en fråga om ideologiska preferenser. Men vad som torde stå klart för liberaler är att den negativa rättigheten alltid bör vara utgångspunkten. Vissa begränsningar i exempelvis äganderätten, för att tillgodose allas behov av sjukvård, kan vara välmotiverade och legitima. Bevisbördan bör dock alltid ligga på den som vill inskränka denna negativa rättighet. Detsamma gäller invandringen: Åtgärder för

att begränsa människors rörlighet måste motiveras och legitimeras.

Den som förespråkar fri rörlighet måste ändå vara medveten om invandringens ekonomiska aspekter, eftersom mycket av dagens invandringskritik är av ekonomisk natur. Välfärdsstatens logik innebär ständiga avvägningar, ibland på gränsen till det absurda. Den omfattande resursöverföringen från individ till stat skapar ett resursmässigt mer

FOTO: NEVELE OTSEOG

jämlikt samhälle, men fråntar individer makten att själva välja. Den som på allvar önskar se visionen om fri rörlighet realiserad måste förhålla sig till välfärdsstatens logik på något sätt.

Även om arbetsmarknadsläget ser dystert ut för

» Åtgärder för att begränsa människors **RÖRLIGHET** måste motiveras och legitimeras. «

invandrare idag så är utanförskap och låg sysselsättning bland utrikes födda inte är någon naturlag. Sveriges ekonomiska resa under 1900-talet visar tvärtom att invandring kan vara en starkt bidragande faktor till välbstånd. Denna resa visar också att effekten är starkt beroende av förhållanden på arbetsmarknaden. Och dagens svenska arbetsmarknad är långt ifrån anpassad till en värld med större rörlighet över nationsgränser.

Förslag på detta område saknas inte. Ett flexibla anställningsskydd, lägre ingångslöner och ersättningar som är höga till en början men sedan trappas av relativt snabbt är några. Språkundervisningen måste också bli bättre och möjligheterna för utländska akademiker att översätta sina examina måste bli större. Dessutom behöver det ekonomiska klimatet i stort bli bättre.

Kanada är på många sätt ett föredöme när det gäller integration av invandrare. Där är civilsamhället och privata företag involverade i integrationsprocessen på ett helt annat sätt, vilket har gett mycket goda resultat. Det är något som Sverige bör ta efter.

Men det finns även tveksamheter med Kanadas modell. Det omtalade poängsystemet, där potentiella immigranter poängsätts utifrån utbildningsnivå, språkkunskaper och ekonomisk ställning är en väg som Sverige inte bör ta. Grundtanken måste vara att migration av arbetskraft styrs av utbud och efterfrågan, snarare än politiska beslut. Entreprenören, med låg utbildningsnivå men med en god affärsidé, kan bidra mångdubbelt mer än akademikern till Sveriges välbstånd.

Det är självklart att Sverige ska ta emot flyktingar, av samma skäl som vi vårdar gamla och sjuka även om det inte ger samhällsekonomiska vinster. Men ska vi öppna gränserna helt även för annan invandring, som är möjlighetsbaserad snarare än tvångsbaserad?

Det är en fråga på vilken inte alls lika många

skulle svara ja. Vid dagens invandringsnivåer och sysselsättningsnivåer bland utrikes födda är de negativa effekterna på de offentliga finanserna små. Men vid en större invandring, i kombination med en fortsatt låg sysselsättningsnivå, kommer belastningen på de offentliga systemen öka. Ökad invandring i kombination med en oförändrad arbetsmarknadsmodell riskerar att leda till en attitydmässig backlash gentemot den fria rörligheten, vilket vore mycket olyckligt.

För att kunna göra visionen om fri rörlighet till verklighet måste vi förändra välfärdsstaten; göra den smalare men vassare. I klartext innebär det att en del av dagens positiva rättigheter, i form av arbetsmarknadsregleringar och transfereringar, kan få stryka på foten för den negativa rättigheten till fri rörlighet.

Att slentrianmässigt förespråka fri invandring kommer inte att ta oss närmare målet om en värld med öppna gränser. Vi måste erkänna att rätten till fri rörlighet kan stå i konflikt med välfärdsstatens trygghetssystem. Om vi på allvar vill ha fri rörlighet över nationsgränserna måste vi anpassa välfärdssystemen, så att migration och integration underlättas i så hög grad som möjligt. Hur vi åstadkommer detta är en av framtidens största liberala utmaningar. ♡

» Kanada är på många sätt ett **FÖREDÖME** när det gäller integration av invandrare. Där är **CIVILSAMHÄLLET** och privata företag involverade i integrationsprocessen på ett helt annat sätt, vilket har gett mycket goda **RESULTAT**. Det är något som Sverige bör ta efter. «

CAROLINA NEURATH är näringslivsreportern som vid 26 års ålder både vunnit **GULDSPADEN** och skrivit en **HYLLAD** bok om kraschen i HQ Bank. Liberal Ungdom träffar henne för ett samtal om grävande journalistik, människorna **BAKOM SIFFRORNA** och hästar.

Ett stjärnskott på journalisthimlen

TEXT: Jakob Nyström

FOTO: Linnea Frank

Att boka in en intervju med Carolina Neurath är enklare sagt än gjort. Två gånger ställer hon in i sista sekunden – första gången på grund av arbete, andra gången för att medverka i SVT Debatt. Det blir tredje gången gillt, även om jag får sitta och vänta ett tag i Schibstedhusets entré på Västra Järnväggsgatan 21, innan Carolina kommer släntrande nedför trappan.

Efter den hektiska höst som följde på släppet av *Den stora bankhärvan*, boken om kraschen i HQ Bank, har hon återgått till arbetet som näringslivsreporter på Svenska Dagbladet. 26 år gammal har hon förutom att ge ut en bok även hunnit med att vinna det eftertraktade journalistpriset Guldspaden, tillsammans med SvD-kollegan Jacob Bursell, för ett grävande reportage om revisionsbranschen. Nyligen nominerades hon återigen till Guldspaden, denna gång för boken om HQ.

Jag frågar vad det är som ligger bakom hennes lyckade framfart i journalistsverige hittills.

– Det handlar nog om en extremt stark vilja och ett väldigt stort intresse för det jag jobbar med, tillsammans med en påtaglig tävlingsinstinkt. Jag fick ett tips när jag började som vikarie på Dagens Industri: Gör dig oersättlig. Sedan dess har jag haft som mål att det inte ska gå att flytta på mig.

Carolina har skrivit sedan 10-årsåldern. Det var inte självklart att hon skulle bli journalist, däremot att hon skulle skriva i någon form. Ett sedan tidigare stort intresse för ekonomi gjorde att Carolina så småningom drog sig i riktning mot ekonomijournalistiken.

– När jag gjorde praktik på Dagens Industri förstod jag att det händer så mycket inom ekonomiområdet som har stor påverkan på samhället och att det går väldigt snabbt, vilket jag gillar.

» 26 år gammal har hon förutom att ge ut en bok även hunnit med att **VINNA** det eftertraktade journalistpriset **GULDSPADEN**, tillsammans med SvD-kollegan Jacob Bursell. «

Du hade inga planer på att plugga ekonomi?

– Nej, jag var ju inte helt säker på att det var just ekonomijournalist jag ville bli. På Dagens Industri frågade jag om de helst ville ha ekonomer eller journalister, och fick svaret att det brukar vara lättare att stöpa journalister i rätt form.

Har du några journalistiska förebilder?

– Det är mer att jag hämtar inspiration och lärdomar från många olika håll. Vissa personer, som min kollega Andreas Cervenka, är väldigt bra på att skriva krönikor. Andra är duktiga på mer granskande journalistik. Jag inspireras av båda formerna av skrivande.

Carolina är uppvuxen i Segeltorp, söder om Stockholm. Hon beskriver uppväxten som »vanlig, enkel och trygg«. Familjen hade många djur – hundar, hästar och katter. Hon rider fortfarande, och äger två egna hästar. På gymnasiet gick hon samhällsprogrammet med idrottsinriktning, och efter det började hon på Stockholms Universitet, där hon läste några blanda-

de kurser.
– Precis som alla andra var jag också utomlands i ett halvår – i Australien – innan jag började plugga journalistikvetenskap på JMK.

Under studietiden skrev Carolina artiklar som hon sålde in till olika tidningar. Hon läste också kurser på Poppius journalistiska skola. Efter ett studiebesök på Dagens Industri frågade hon om hon fick börja praktisera där.

– Jag hade inte så mycket på min meritförteckning – bara en del mindre artiklar – men jag var ändå välkommen. Sedan fick jag vikariat där, och det var väl så min journalistkarriär startade.

Är det något särskilt under uppväxten som har influerat dig som person eller journalist?

– Jag vill tro att jag har blivit mer jordnära av

att sköta om mina hästar. Perioden som följde på släppet av boken var rätt jobbig. Jag gick från att vara en ganska okänd person till att vara med i direktsändningar och att bli recenserad av andra. Att jag klarade av det på ett bra sätt tror jag handlar om den jordnära och stabilitet som ansvar för djur innebär.

Så att mocka skit är en bra grund att stå på?

– Precis, haha!

Idén till *Den stora bankhärvan* fick hon på HQ:s sista bolagstämma, när Mats Qviberg gick upp på scenen och grät.

– Jag tänkte att »det här är slutet på en väldigt bra och dramatisk bok«. Det fanns inte plats att sammanfatta och djupare granska hela historien bakom konkursen i tidningen. Dessutom var det nästan bara Mats Qviberg som hade fått ge sin bild i media.

Det kändes som att det kanske var en annan bild än den som var den sanna.

Hon beskriver arbetsprocessen som extremt intensiv. Det handlade om att intervjua så många som möjligt som någonsin hade haft med HQ att göra. Julafteon var den enda dag Carolina var ledig under det halvår det tog att skriva boken.

Vilka var de största utmaningarna under resans gång?

– En var att förenkla och förklara – HQ är först och främst en historia om människor, det handlar inte bara om siffror. Det andra var att folk var

»HQ är först och främst en historia om **MÄNNISKOR**, det handlar inte bara om siffror.«

skärrade – många av dem som var inblandade är ju brottsmisstänkta – så det är klart att de kanske inte var så talföra, och därför krävde mycket övertalning.

Mycket av arbetet handlade om att bygga upp relationer till människor. De flesta som har varit med om en sådan händelse har ett stort behov av att berättas. De upplever det som skönt att någon utomstående vill lyssna.

– Sedan finns det såklart vissa personer som inte kommer att porträtteras på ett så trevligt sätt i boken – då försöker jag hålla lite mer avstånd.

Många kan nog uppleva journalister som väldigt påträngande och till och med exploaterande. Hur hanterar du det?

– Jag skulle nog inte klara av att vara kvällstidningsjournalist. Men det är klart, senast idag ringde jag en person som är brottsanklagad och riskerar sex års fängelse. Jag tror att man får stänga av lite. Man är en person privat, men så går man in i journalistrollen när man ska göra sådana samtal.

Carolina har en förkärlek för granskande journalistik. Reportageserien om revisionsbranschen var unik, då branschen aldrig utsatts för ordentlig granskning tidigare. Jag kan inte låta bli att tänka på de spaltkilometer som skrivs om kvartalsrapporter, medan en fråga som är av fundamental vikt för marknadsekonomins funktionssätt länge ignoreras. Det är lite som journalistikens motsvarighet till kvartalskapitalism. Jag frågar Carolina hur det är ställt med den granskande journalistiken i Sverige.

– Vi försöker göra mer grävande journalistik, och har som mål att ha en grävserie i månaden i tidningen. Det är det som är roligast – det finns ingen

» Det jag har hört är att ekonomijournalistiken idag är mer **IFRÅGASÄTTANDE**, att det tidigare var mer av hyllningsreportage. «

journalist som drömmer om kvartalsrapporter. Men vi har ju ändå en tidning att fylla varje dag. Det är inte alltid det finns resurser.

Var det bättre förr?

– Jag vet inte. Det jag har hört är att ekonomijournalistiken idag är mer ifrågasättande, att det tidigare var mer av hyllningsreportage.

Carolina säger att det är något speciellt med människorna man träffar i företagsvärlden. Efter att ha skrivit boken om HQ har hon blivit ännu mer intresserad av att studera kulturen inom bolagen och att granska människorna bakom besluten. En ekonomijournalist skrev i sin recension av *Den stora bankhärvan* att det här är något ekonomijournalistiken borde bli bättre på: att lyfta fram människorna bakom händelserna.

Det är svårt att inte hålla med. Företag består av människor av kött och blod, med sina uppsättningar känslor, fördomar, styrkor, svagheter och föreställningar. Förutom att göra ekonomijournalistiken mer intressant, skulle det förmodligen bidra till en bättre förståelse för hur företagen fungerar.

Vi kommer säkert se många sådana granskningar signerade Carolina Neurath de kommande åren. ☺

Sju tecken på att du twittrar för mycket

Saga Elgenstierna listar sju tecken du bör vara uppmärksam på. Befinner du dig i **RISKZONEN**, eller är du redan **BEROENDE**?

FOTO: KEMPINSKI GRAND HOTEL DES BAINS ST. MORITZ

1. Du sitter på en dejt och en del av dig längtar efter att din partner ska besöka toaletten, så att du får trycka på twitterikonen i din smartphone.

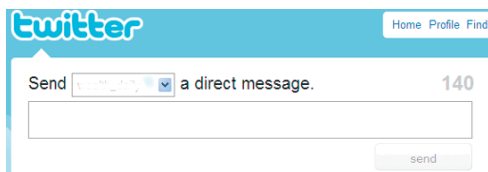

2. Antal retweets och mentions du får betyder mer för dig än födelsedagshälsningarna på Facebook när du fyller år. De är avgörande för hur uppskattad du känner dig. En dag utan retweets är en dålig dag.

3. Du har slutat försöka övertala dina vänner att börja twittra. Istället har du delat in dem i två kategorier: de som twittrar och de som inte gör det. Dina twittrervänner behöver inte vara sådana som du har träffat IRL – de är för dig minst lika verkliga.

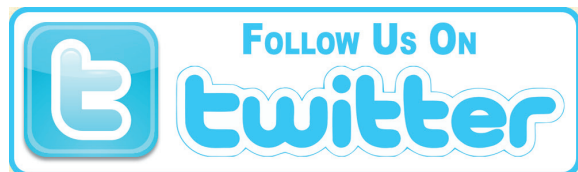

FOTO: THE LIBRARY OF CONGRESS

4. Att få ett DM (Direct Message) gör dig mer uppspelt än att hen du är intresserad av börjar chatta med dig.

5. Du har bättre koll på hur många som följer dig än du har på vilken dag det är. Tappar du en följare märker du det direkt. En minut eller två blir du nedstämd. Sedan går du (förhoppningsvis, men inte säkert) vidare med ditt liv.

Mariah Carey

Heartbroken and in tears over the shocking death of my friend, the incomparable Ms. Whitney Houston.

50+
RETWEETS

50+
FAVORITES

5:26 PM - 11 Feb 12 via web · Embed this Tweet

Reply Retweet Favorite

6. Du lever ditt liv genom Twitter. Du får information om världskändisars död, kommenterar debattprogram, bestämmer möten med vänner och bråkar med fiender. Allt inom 140 tecken.

7. Lycka är när en känd twittrare börjar följa dig. Det är dock omöjligt att förklara för dina icke-twittrande vänner. För dem är inte Ladström, Emmanuel Karlsten, KureKureMartin eller Ettpunktnoll synonyma med begreppet »kändis«.

FOTO: MARTIN RIDNE

FOTO: LINDA NORDLUND

Hiphop får makten att skälva i Senegal

Årets **PRESIDENTVAL** i Senegal är viktigare än vanligt. Den sittande presidenten Abdoulaye Wade ställer upp för en tredje mandatperiod, i **STRID** mot konstitutionen. Mot honom står en brokig men beslutsam opposition, reda att försvara **DEMOKRATIN**.

TEXT: Linda Nordlund

Y'en a marre! ropade vi på Place de l'Obelisque. Vi har fått nog! Vi har fått nog av en president som valdes för att bryta med fyrtio år av socialism, men som nu gör sitt bästa för att kringgå de demokratiska reformer han valdes för att genomföra.

Vi har fått nog av Abdoulaye Wade som i somras försökte ändra konstitutionen så att det räckte med 25 procent av rösterna för att bli president (istället för dagens 50 procent) och som försökte göra sin inkompetente och impopulära son till vicepresident för att presidentposten skulle stanna i familjen. Folket har fått nog av Wade, men nu kandiderade den 85-årige presidenten med sikte på en tredje mandatperiod, trots att konstitutionen endast tillåter två.

Det var därför tusentals människor hade samlats på Place de l'Obelisque efter fredagsbönen. Det var därför vi sjöng med när den senegalesiska hiphopens fixstjärnor och den unga, urbana oppositionens frontfigurer Fou Malade (artistnamnet betyder sjuk

galning på franska) och Thiat (betyder »junior«) tog micken och spottade den hårda, raka rap som blivit oppositionens ledmotiv. I sina texter liknar de landet vid en ostadig fiskebåt: »Pirogen sjunker, och den som vågar säga det får tillbringa natten i häktet.«

Dakar brann den kvällen, luften var tung och det luktade fränt av bränt gummi. Polisen kastade tårgasgranater och demonstranterna svarade med stenar. Det var svårt att ta sig fram, överallt vägsprårrar, överallt brann bilar, stockar och däck för att förhindra att polisen följde efter demonstranterna. Den kvällen misshandlades utländska journalister av polisen, och en polisman dog efter att ha misshandlats av demonstranter. Kvällen efter körde gendarmerna över en demonstrant med ett pansarfordon.

»Vi unga har ett ansvar att stå upp för demokratin när »den gamle« försöker konfiskera makten från folket till sin familj« sa det liberala partiet Rewmis

ungdomsförbundsordförande Thierno till mig. Bara några dagar senare blev han fängslad, anklagad för att ha hotat landets stabilitet.

Demonstrationerna fortsatte veckorna innan valen den 26:e februari. Sammanlagt miste sex personer livet, och många fler skadades och häktades.

Senegal har under lång tid varit Västafrikas goda exempel – mer stabilt och demokratiskt än grannländerna. Senegaleserna är stolta, sedan självständigheten 1960 har de utsett sina ledare genom val. De har aldrig utsatts för en statskupp. Men de senaste åren har utvecklingen gått bakåt, och man har fallit ned från »Fri« till »Delvis fri« i den ranking av länders demokratinivå som organisationen Freedom House genomför.

De demokratiska bakslagen förolämpar den senegalesiska självbilden, och många av dem jag pratade med var noga med att påpeka att Senegal inte är som Sierra Leone, Gambia eller Elfenbenskusten. Detta har lett till att protesterna fått spridning utanför Dakars förorter, och även om regimen försöker få det till att det bara är »arga unga män« som demonstrerar såg jag en annan verklighet.

Landet är fattigt, skillnaderna mellan den politiska klassens stora villor och skjulen i Dakars banlieux (förorter) där arbetarklassen bor är enorm. Korruptionen är utbredd. President Wade lade nyligen 27 miljoner dollar (ungefär 180 miljoner kronor) på ett jättemonument i nordkoreansk stil, och kräver dessutom royalties från turistintäkterna (det var ju hans

idé). Samtidigt drabbas landet av ständiga elavbrott, vilket försvårar för produktionen och får utländska investerare att tveka, infrastrukturen är eftersatt och analfabetismen utbredd på landsbygden.

Det är inte konstigt att folket fått nog. På Place de l'Obélisque där de oppositionella samlats, både partianknutna och företrädare för civilsamhället och religiösa samfund, syntes gammal som ung, till och med de medelålders hemmafruarna hade kommit till torget för att demonstrera. En av dem sa till mig att hon aldrig engagerat sig politiskt förut, men ikväll hade hon sagt till sin son att följa med henne till torget. »Nu är det demokratin det handlar om.«

På valdagen var det relativt lugnt. När Wade kom ut från vallokalen efter att ha röstat blev han utbuad av demonstranter. Han förlorade i sitt hemdistrikt.

Resultatet 34,8 procent räckte inte för att vinna i första valomgången. Oppositionen ställde upp med 13 kandidater, och den före detta premiärministern

Macky Sall kom på andra plats med 26,5 procent av rösterna.

Det blir med andra ord en andra valomgång mellan Wade och Sall den 25 mars, och då är det troligt att Sall vinner stort. Oppositionens paraplyorganisation M23-rörelsen (som fick sitt namn efter de stora protesterna den 23:e juni förra året) har uttryckt att deras främsta mål är att se till att Wade inte sitter kvar en tredje mandatperiod. Vem som helst är bättre än Wade. ☺

Dakar **BRANN** den kvällen, luften var tung och det luktade **FRÄNT** av bränt gummi. Polisen kastade tårgasgranater och **DEMONSTRANTERNA** svarade med **STENAR**. «

Dagboksanteckningar från Puerto Rico

Hunter S. Thompsons **THE RUM DIARY** filmatiserades nyligen med Johnny Depp i huvudrollen. Filmen kretsar kring en **FÖRFALLEN** tidningsredaktion i Puerto Rico. Joakim Rönnbäck ser i Thompson en frihetlig vänsterförfattare i **ORWELLSK** anda.

TEXT: Joakim Rönnbäck

I brist på egna kulturella hjältar har liberaler länge hyst en förkärlek till att adoptera frihetliga favoritförfattare från vänsterkanten. George Orwell borde tjäna som det tydligaste exemplet då hans 1984 och *The animal farm* tjänar som många LUF:ares biblar.

Från och till dyker även sjuttiotalsikonen och Gonzojournalisten Hunter S. Thompson upp i sådana diskussioner. Nu senast som en följd av den bioaktuella filmatiseringen av hans roman *The rum diary*. Att Johnny Depp har en förkärlek för udda filmer visste säkert redan de flesta. Men vad handlar boken som ligger till grund för filmen egentligen om? Och varför skulle den tilltala en liberalt sinnad läsare?

The rum diary bygger i grunden likt Hunter S. Thompsons övriga berättelser på egna upplevelser. Om än kryddade med författarens förkärlek för bisarra händelser. Här beskriver Thompson livet som fastlandsamerikan på en förfallen tidningsredaktion i 1960-talets Puerto Rico. Bilden av dem som innehar detta yrke och de turister som besöker ön är långt ifrån smickrande.

I vanlig ordning får sedan den fria företagsamheten, Richard Nixon och ordningsmakten utstå en kavalkad av gliringar. Allt medan läsaren lotsas igenom en annorlunda historia om brottslighet, korruption och karibisk segling. Något som blir genomgående underhållande tack vare författarens speciella formuleringsförmåga.

Hunter S. Thompsons belackare pekar gärna på att stilgreppet kan sägas vara daterat och att romanen i någon mån idylliserar alkoholism. Samtidigt finns i allt detta en ständigt närvarande intelligent humor som är fortsatt aktuell.

Samhällskritiken må formuleras med röda fraser men den innehåller en frihetlighet värd att titta närmare på. Genom ett ständigt utmanande av politiska, stilistiska och moraliska konventioner skapas tankvärda historier även för den liberala publiken.

På samma sätt som vid läsning av George Orwell finns det även här gott om antiauktoritära guldkorn. Dessutom skiljer sig få saker så mycket från den dagspolitiska lunken som en romindränkt dagbok från Puerto Rico. ☺

FOTO: OKÄND, 1F2FRFBF, MUEREDECINE, THIERRY ERHMANN

Åldrad järnlady reflekterar över sitt liv

DRAMA

JÄRNLADYN

Regi: Phyllida Lloyd

I rollerna: Meryl Streep, Jim Broadbent, Alexandra Roach, Anthony Head, Richard Grant.

TEXT: Jakob Nyström

»Förr handlade det om att göra något. Nu handlar det om att vara någon« säger en ålderstigen Margaret Thatcher i den nyutkomna filmen Järnlady, regisserad av Phyllida Lloyd. Och visst gjorde hon saker under sina dryga 11 år som Storbritanniens premiärminister. Saker som fortfarande idag gör henne till en mycket kontroversiell figur. Hyllad av högern, hatad av vänstern.

Historien berättas genom en åldrande, dement och förvirrad före detta premiärministers tillbakablickar. Hoppen mellan nutid och dåtid är en beprövad filmisk metod, men passar inte riktigt filmen. Det blir väl fragmentariskt, och den tittare som hoppades förstå mer av Thatchers person och gärning, risikerar att bli besviken. Då och då tänker jag något surmulet att jag gärna velat se en kronologisk berättelse, rakt upp och ned, där fokus ligger på de händelserika åren på 10 Downing Street.

Skådespeleriet är det dock inget fel på. Meryl Streep gör en fantastisk insats som huvudpersonen själv. Hon känns mycket trovärdig och genuin i sin roll. Jim Broadbent är underhållande och lagom excentrisk i rollen som hennes make, affärsmannen

Denis Thatcher. Alexandra Roach gör en habil insats som en ung, och betydligt mer osäker, Margaret Roberts (som hon hette innan hon tog sin makes efternamn).

För den som är väl bevandrad inom Thatchers politiska gärning lär inte filmen tillföra så mycket, annat än behaget i att det just är en påkostad spelfilm och inte en akademisk avhandling det rör sig om. För den med begränsade Thatcherkunskaper kan filmen vara ganska förvirrande. Falklandskriget är det enda av de större skeendena som behandlas mer utförligt. Gruvstrejken 1984-85 flimrar snabbt förbi, liksom »The Poll Tax Riots« år 1990, som till slut fällde Thatcher.

Filmen lyckas ändå förmedla en känsla av vilken visionär och principfast politiker Thatcher var. Även om man inte uppskattar den politik hon förde, är det något som förtjänar respekt. Och inte nog med det: hon var även en briljant retoriker, som dessutom klädde sig lika bra som hon debatterade. Två varor som vi ser alldeles för lite av i dagens politik. ♫

FOTO: ALEX BAILEY / PATHE PRODUCTIONS

Idealism eller fanatism?

KOMMUNISTER från Europas länder reste under 1930-talet till Sovjet för att hjälpa till att bygga socialismen. Fånglägren i Sibirien eller ett skott i nacken blev **ÖDET** för många av dem. Men trots obeskrivliga **ÖVERGREPP** behöll många av dem tron på den socialistiska **UTOPIN**.

TEXT: Adam Cwejman

Celina Budzynska hade precis fyllt trettio år när hon skickades till ett sovjetiskt fångläger. Åren dessförinnan hade hon på grund av sin kommunistiska verksamhet suttit i fängelse hemma i Polen. När hon väl släpptes emigrerade hon till Sovjetunionen med förhoppningen om att få vara med och bygga socialismen.

Men under kulmen av Stalins utrensningar 1937 fördes hon till en överfylld cell i Moskva, anklagad för förräderi. Hennes två döttrar hamnade först hos mormor, men förflyttades sedan till ett barnhem där de skiljdes åt. Under nästan åtta år visste inte Celina vad som blivit av dem. I en

lång och utlämnande intervju med journalisten Teresa Toranska förklarar hon att ovetskapen om vad som hänt hennes barn var nära att driva henne till vansinne.

Intervjun med Celina Budzynska finns publicerad i reportageboken *Oni* (Dom) från 1988. Där har Toranska samlat berättelser från välkända polska kommunistpolitiker från stalineran. Den är ett sällsynt ärligt och intimt tidsdokument som skildrar

den tunna linjen mellan oerhörd idealism och fanatism. Men utanför Polen är Toranskas intervjuer nästan helt okända.

Stalins terror drabbade de polska kommunisterna oerhört hårt. Många avrättades och familjer splittrades när medlemmarna skickades till olika

fångläger. Men trots att de anklagades på nästan komiska grunder, trots att många torterades och fängslades, tappade de aldrig tron på partiet. I själva verket menade många av dem, även många år senare, att misstänksamheten och utrensningarna var nödvändiga för att eliminera högeravvikelser och spioner.

Precis som Kirunasvenskarna som

återvände utmärglade från Sovjet, höll också de polska kommunisterna tyst om sina upplevelser när de återvände hem efter kriget. De ansåg att målet om det klasslösa samhället var viktigare än enskilda snedsteg som gjordes på vägen dit. Partiet hade alltid rätt.

Celina Budzynska menar i intervjun att terrorn i själva verket började långt innan Stalin tog över 1928. Redan när Lenin 1903 förklarade att det

behövdes »en ny typ av parti« hade grunderna fastslagits. I samma stund som rättsstaten och demokratin underställdes målet om social rättvisa fanns inga spärar kvar, bara hinder på vägen. Drömmen om det klasslösa samhället krävde ett kompromisslöst parti.

Idag är det inte marxism-leninism som rättfärdigar övergrepp i länder som Ryssland, Kina och Venezuela. Istället är det landets sammanhållning och den nationella enigheten som motiverar repressionen. Framsteg och moderlandet står främst. Men när principer och rättigheter underställs det politiska projektet kan allt rättfärdigas. De stora utopiernas tid är inte över, de kläs bara i andra ord.

»Alla levande varelser är på jakt efter en bättre värld« skrev Karl Popper i en av sina sista böcker, *In Search of a Better World* från 1994. Just på grund av sin allmänmänskliga natur är den utopiska hållningen farlig. Insikten är viktig eftersom den visar

att ingen är immun mot den.

Det var inte illvilja som förde Celina Budzynska och hennes kamrater till Sovjet, inte heller var det ren ondska som tvingade henne till de sibiriska fånglägren. I alla stora världsförbättrande projekt finns en bristande ödmjukhet och en total säkerhet om sakernas tillstånd. Idealismen och den absoluta sanningen är granne med tyrannin.

I Toranskas intervjuer med de polska stalinisterna finns få avböner. Istället kan till och med övergrepp mot den egna familjen rättfärdigas, bara syftet anses vara gott nog. Både de själva och andra var nödvändiga offer, eftersom »vi byggde en bättre värld«.

Budzynska insåg till slut att kommunismen var dömd att misslyckas, 1982, strax efter solidaritets stora demonstrationer i Gdanskvarven lämnade hon partiet. De flesta andra som Toranska intervjuat behöll in i det sista tron på utopin. ♣

Vässa din kompetens!

Studieförbundet
Vuxenskolan

Vill du eller din organisation höja kunskapen i föreningsteknik, organisationsutveckling, ledarskap, retorik?

SV är en professionell bildnings- och utbildningsorganisation med lång erfarenhet av kompetensutveckling.

Vi erbjuder kvalificerade processledare och utbildare inom en rad ämnesområden. Vi har färdiga utbildningskoncept men kan också skraddarsy utbildningar utifrån din eller din organisations behov och önskemål.

Tag kontakt med din lokala SV-avdelning för information om våra erbjudanden. Vi finns på mer än 300 orter.

www.sv.se

Posttidning B

Avsändare

Liberala Ungdomsförbundet
Box 2253
103 16 Stockholm

PORTO
BETALT

**Att inte kunna
uppsöka läkare vid
sjukdom och att känna
att ens barn inte har en
framtid är tyvärr vardag
för de gömda flykting-
arna runt om i Sverige.
När samhället sviker
sina svagaste måste
någon annan träda
in och hjälpa.**

FLYKTINGFONDEN

Liberala flyktingfonden samlar in och fördelar pengar till dem
som gömmer sig i Sverige eftersom de inte kan återvända hem

Bidra på Flyktingfondens
postgirokonto 353388-2

www.flyktingfonden.se